

## LUONNOS

Elä sellaisena kuin olet. Vantaan kaupungin toiminnallisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön suunnitelma vuosille 2026-2029.

Monikulttuurisuusasiain neuvottelukunta 27.5.2026

Meija Tuominen, hallintoasiantuntija

Kuntademokratian palvelualue

Päätösasiaksi kaupunginhallitukseen 8.6.2026.

Tämän suunnitelman tekemisessä ei ole käytetty tekoälyä.

The logo for the city of Vantaa, featuring a stylized white outline of a flower or leaf shape on a dark blue background.

# Vantaan

# Tasa-arvo? Yhdenvertaisuus?

Tasa-arvo = sukupuolten tasa-arvo (laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta)

Yhdenvertaisuus = kaikkien ihmisten yhdenvertaisuus (yhdenvertaisuuslaki)

Syrjimättömyys ja edistäminen.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu:

- toiminnallinen = päätöksenteko ja palvelut (kuntademokratian palvelualue)
- henkilöstöpoliittinen = omaa henkilöstöä koskeva (henkilöstöpalvelut)

Vantaalla on tehty toiminnallista tayv-työtä nyt 20 vuotta.

# Tasa-arvolain 4 §

”Viranomaisten tulee kaikessa toiminnassaan edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti sekä luoda ja vakiinnuttaa sellaiset hallinto- ja toimintatavat, joilla varmistetaan naisten ja miesten tasa-arvon edistäminen asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa.

Eryteisesti tulee muuttaa niitä olosuhteita, jotka estävät tasa-arvon toteutumista.

Naisten ja miesten välisen tasa-arvon edistäminen tulee ottaa huomioon 1 ja 2 momentissa tarkoitetulla tavalla palvelujen saatavuudessa ja tarjonnassa.”

---

Sukupuoli-identiteetti ja sukupuolen ilmaisu kuuluvat tasa-arvolain syrjimättömyyssuojaan.

# Yhdenvertaisuuslaki

5 § "Viranomaisen on arvioitava, miten sen toiminta vaikuttaa eri väestöryhmiin ja miten yhdenvertaisuus muutoin toteutuu sen toiminnassa, ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi. Edistämistoimenpiteiden on oltava viranomaisen toimintaympäristö, voimavarat ja muut olosuhteet huomioon ottaen tehokkaita, tarkoituksenmukaisia ja oikeasuhtaisia."

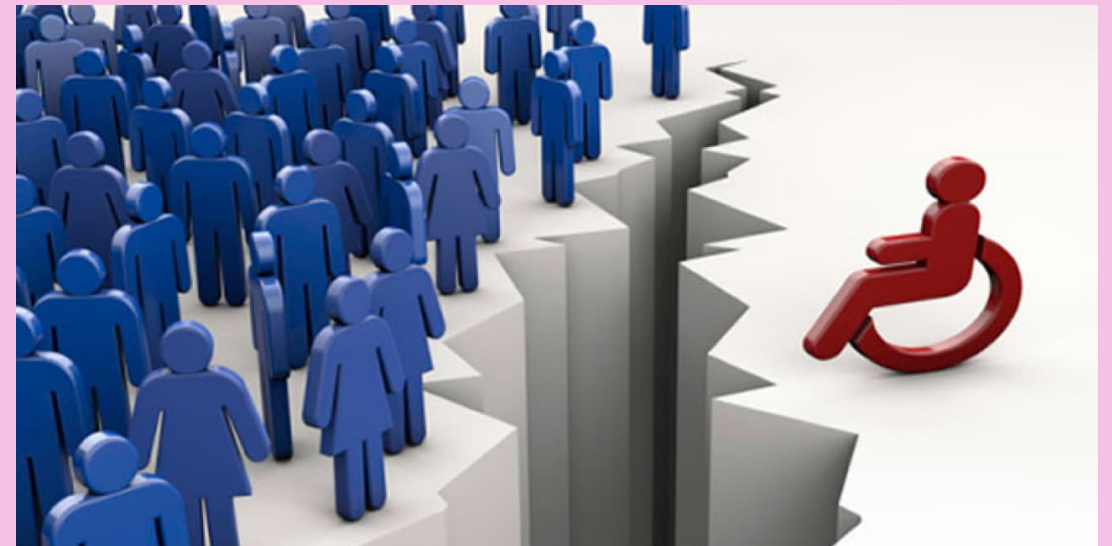
8 § "Ketään ei saa syrjiä iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Syrjintä on kielletty riippumatta siitä, perustuuko se henkilöä itseään vai jotakuta toista koskevaan tosiseikkaan tai oletukseen."

# Syrjintä?

Syrjintä tarkoittaa toimintaa, jonka seurauksena jokin ihmisryhmä ja siihen kuuluvat yksilöt joutuvat muita huonompaan asemaan jossakin asiassa ilman hyväksyttävää syytä.

Syrjintä voi olla

- välitöntä eli suoraa: tällöin henkilöä kohdellaan kielteisellä tavalla vertailukelpoisessa tilanteessa
- välillistä eli epäsuoraa: näennäisesti neutraali sääntö, toimintatapa tai menettely saattaa henkilön muita heikompaan asemaan jossakin asiassa tai toiminnassa
- ohje tai käsky syrjiä
- häirintää, jolla loukataan henkilön ihmisarvoa
- vammaisen henkilön tarvitsemien kohtuullisten mukautusten epäämistä
- vastatoimien kohdistamista henkilöön, joka on vedonnut oikeuksiinsa.



Kuva: Invalidiliitto

# Vantaan uudessa strategiassa:

Strategiassamme Tulevaisuus asuu Vantaalla  
(Vantaan arvot, sivu 5):

"Kaupungin arvot ovat yhteinen käsitys siitä, mikä meille on tärkeää ja arvokasta. Ne ohjaavat kaupungin päätöksentekoa ja koko organisaation toimintaa. Vantaa on toiminnassaan sitoutunut yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon sekä YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin. Vantaa on kaksikielinen ja kansainvälinen kaupunki."

Strategia (Hyvän elämän Vantaa, sivu 10):

"Parannamme toimintamme yhdenvertaisuutta, tasa-arvoisuutta, saavutettavuutta ja esteettömyyttä."

Uskottava sitoutuminen vaatii toimintaa!

Kuva: STTK



# Uusi suunnitelmaakonaisuus

- Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön kehykset
- Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämisestä päätöksenteossa ja palveluissa
- Kaupunkitasoiset toiminnallisen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden kehittämisaiheet vuosina 2026-2029
- (ERILLÄÄN: Työnantajan toiminta Vantaan kaupungin henkilöstön keskinäisen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteuttamiseksi)



**TASA-ARVO  
EI TOTEUDU,  
JOS NAISET  
EIVÄT OLE  
TURVASSA.**

Minna Canthin pölyä 1931

*Naisten Linjat*



Tasa-arvo- ja  
yhdenvertaisuustyön  
kehyykset:  
kysymyksiä ja vastauksia



Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyömme kehykset

## Kysymyksiä ja vastauksia 1/2

Onko nyt kyse syrjäytymisestä,  
eriarvoisuudesta ja vastaavista yhteiskunnallisista ongelmista?

Mitä Suomen laki sanoo tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta?

Mitä tasa-arvolla ja yhdenvertaisuudella tarkoitetaan tässä suunnitelmassa?

Pitääkö meidän siis toimia niin, että tarjoamme kaikille samaa ja saman verran?

Mitä syrjintä tarkoittaa ja miten se ilmenee?

Eikö syrjinnän estämiseen riitä nollatoleranssi?

Eikö mitään saa enää sanoa tai tehdä?

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyömme kehykset

## Kysymyksiä ja vastauksia 2/2

Mitä tarkoittaa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyö?

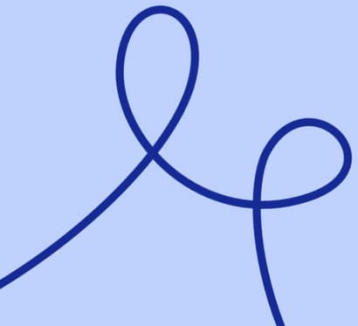
Millaisia kansainvälisiä velvoitteita meillä on tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöhön?


Mitä Vantaan kaupungin strategiassa linjataan tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta?

Mikä on kaupungin toimielinten ja vaikuttajatoimielinten rooli tässä työssä?

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyössä on käsitteitä ja termejä, joita en tunne. Mikä neuvoksi?

Mitkä asiat ovat tärkeitä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön onnistumiselle?



A photograph of three men in business suits sitting at a desk in an office. They are all smiling and laughing, looking towards each other. The man on the left is a Black man with glasses, wearing a dark pinstriped suit. The man in the middle is a white man with glasses, wearing a blue suit. The man on the right is a white man with glasses, wearing a dark suit. They are in front of a computer monitor. The background shows a wall with a large abstract painting in shades of pink, red, and white. The image is framed by a blue diagonal border.

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden  
edistäminen  
päätöksenteossamme  
ja palveluissamme

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen päätöksenteossamme ja palveluissamme

# Sukupuolten tasa-arvo ei ole valmis

Tasa-arvolaki: syrjimättömyys ja edistämisvelvoite

Tasa-arvo-ongelmia Suomessa

Tasa-arvotyön ongelmia + onnistumisia Vantaalla

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen päätöksenteossamme ja palveluissamme

## Yhdenvertaisuus: syrjimättömyyttä ja edistämistä

Yhdenvertaisuuslaista

Syrjinnän vaikutuksista

Jokaisesta syrjimättömyysperusteesta  
(plus jokaisessa linkki lisätietoon)

ikä

alkuperä,  
kansalaisuus, kieli

uskonto, vakaumus,  
mielipide, poliittinen  
toiminta, ay-  
toiminta

vammaisuus,  
terveydentila

perhesuhteet

seksuaalinen  
suuntautuminen

Kaupunkitasoiset  
toiminnallisen tasa-arvo-  
ja yhdenvertaisuustyön  
linjaukset ja  
kehittämiskohteet  
vuosina 2026–2029: lähtötilanne vuonna  
2026 ja kehittämisasiheet (9 kpl)



# 1. Parannamme tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyötämme.

Strategiamme 2026–2029 Hyvän elämän Vantaa -osuudessa on velvoite ”parantaa toimintamme yhdenvertaisuutta, tasa-arvoisuutta, saavutettavuutta ja esteettömyyttä”.

Päätäjien ja virkakunnan yhteistyötä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumiseksi parannamme:

- ennakoivalla vaikutusten arvioinnilla eli evaamisella, joka käynnistyy pilottievauksin vuonna 2026. Päätöksenteon tueksi tehtävän monialaisen vaikutusarvioinnin avulla päättäjät voivat arvioida myös päätösesityksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusvaikutuksia ja niiden oikeudenmukaisuutta.
- 2–3 kertaa vuodessa päättäjille lähetettävällä koko organisaation laajuisella tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasioiden ajankohtaiskirjeellä sekä
- vaikuttajatoimielinten muistioiden toimittamisella kaupunginhallitukselle tiedoksi.

(Parannamme... jatkuu)

Jokainen toimiala on vastuussa oman toimintansa syrjimättömyydestä sekä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämisestä omissa palveluissaan. Kullakin toimialalla on omat erityiset kohteensa ja esimerkiksi varhaiskasvatukseen, koulutukseen ja opetukseen kohdistuu tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuslainsäädännössä erityisiä velvoitteita, esimerkiksi toimipaikkakohtainen suunnitelmavelvoite. Jokainen toimiala kirjaa oman tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyönsä tärkeimmät parantamiskohteet tämän kaupunkitasoisen suunnitelman pohjalta syksyllä 2026. Kohteissa kuvataan konkreettisesti, mitä tehdään, mikä tahoo vastaa toteutuksesta ja miten edistymistä arvioidaan.

Tasa-arvotyön vahvistamiseksi laadimme tietokoosteen sukupuolen merkityksestä erilaisilla elämänalueilla Vantaalla. Sisällytämme koosteeseen sukupuolen rinnalle yhdenvertaisuusperusteita tiedon saatavuuden asettamissa puitteissa.

## 2. Arvioimme säästöjen vaikutuksia tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen.

Joudumme lähivuosina säästämään.

Säästöjen kohdentamisessa tulee olla mukana moniperusteista tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusarviointia, jotta säästöt ovat läpinäkyviä ja ne eivät ole syrjiviä tai esimerkiksi kumuloidu joihinkin ihmisryhmiin aiheuttaen heille moninkertaisesti heikompaa asemaa.

## 3. Otamme turvallisemman tilan periaatteen kattavasti käyttöön.

Turvallisemman tilan toimintatapa on jo käytössä, mutta se ei ole käytössä kattavasti. Laajennamme sen lähtökohtaisesti kaikkiin Vantaan kaupungin sisäisiin ja ulkoisiin lähi- ja etätilaisuuksiin.

Kokeilemme myös joissakin tilaisuuksissamme häirintäyhdyshenkilöiden nimeämistä. Kerromme tästedes tilaisuuksiemme tiedottamisessa ja tapahtumiemme markkinoinnissa turvallisemman tilan lisäksi myös osallistumisen esteettömyyden ja saavutettavuuden ja niihin mahdollisesti liittyvät rajoitteet.

## 4. Vahvistamme turvallisuustyömme tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustietoisuutta.

Poikkitoiminnalliseen kaupunkiturvallisuustyöhömme on jo omaksuttu laaja turvallisuuskäsitys, joka huomioi turvallisuuden kaikilla elämänalueilla ja turvallisuuteen kohdistuvat monenlaiset uhat. Voimme vahvistaa tällaista työtä

- viestimällä enemmän lähisuhde- ja naisiin kohdistuvan väkivallan auttavista palveluista sekä kokijoille että tekijöille ja rohkaisemalla työntekijöitämme tällaisen väkivallan tunnistamiseen, puheeksi ottamiseen ja palveluihin ohjaamiseen
- kehittämällä keinoja puuttua kunniaan liittyvään väkivaltaan, pakottavaan kontrolliin ja rankaisumatkoihin etenkin kotoutumistyössämme
- tekemällä laaja-alaista yhteistyötä rinnakkaisyhteiskuntien vahvistumisen torjunnassa
- perehtymällä digitaaliseen väkivaltaan Nordic Safe Cities -yhteistyössämme
- jatkokehitämme valmiuksiamme ennakoida ja ennaltaehkäistä radikalisoitunutta toimintaa ja väkivaltaista ekstremismia.

## 5. Teemme antirasistista työtä.

Antirasistinen toiminta tarkoittaa aktiivista työtä rasismia vastaan, rasistiseen käyttäytymiseen puuttumista sekä tuen ilmaisemista rasismien kohteille. Antirasistiseen työhömmme kuuluu lähivuosina esimerkiksi:

- koulutus valtuustolle, korkeimmalle virkajohdolle sekä työntekijöille (syksyllä 2026, vastuutaho kuntademokratian palvelualue)
- muidentoimijatahojen koulutuksista, seminaareista, webinaareista ja tutkimuksista tiedottaminen sisäisesti ja niihin osallistuminen
- valtakunnalliseen rasisminvastaiseen viikkoon osallistuminen (vuosittain maaliskuussa)
- vihapuheen vastustaminen
- hyvien väestösuhteiden Vantaan-mallin laatiminen ja sen jalkauttaminen kaikille toimialoille; tälle työlle antaa pohjan keväällä 2025 toteutetut Hyvien väestösuhteiden hankkeen tiedonkeruutilaisuudet vieraskielisille
- seuraamme valtiovallan toimia etnisen yhdenvertaisuuden parantamiseksi ja osallistumme soveltuvin osin tietopohjaa vahvistavaan tiekartta-työhön, jonka on määrä käynnistyä vuonna 2027.

## 6. Edistämme Vantaan romanien yhdenvertaisuutta.

Vantaalla asuu eräiden arvioiden mukaan neljäsosa Suomen romaneista. Suuressa kuvassa romanien elinoloissa, kouluttautumisessa ja työllistymisessä on tapahtunut 2000-luvulla merkittävää kehitystä ja romanijärjestöjen toiminta on aktiivista. Kuitenkin osalla romaneista on vakavia ja kasautuvia ongelmia esimerkiksi heikon koulutuksen, syrjäytymisen, päihdeongelmien ja rikollisuuden takia.

Romaneihin kohdistuu vahvoja ennakkoluuloja ja monenlaista syrjintää. Romanien yhdenvertaisuuden edistämistyössämme toteutamme Suomen Romanipoliittisen ohjelman 2023–2030 esittämiä toimenpiteitä yhteistyössä romaniasioiden viranomaisten, romanihankkeiden ja etenkin Vantaan paikallisromanityöryhmän kanssa.

## 7. Parannamme valmiuksiamme tunnistaa ihmiskauppaa.

Ihmiskauppa on vakava ihmisarvon loukkaus ja rikos, jossa yksilö pakotetaan taloudellisen tai muun hyväksikäytön välineeksi pahimmillaan orjuuden kaltaisiin olosuhteisiin. Ihmiskaupalla on monia ilmenemismuotoja, kuten seksuaalinen hyväksikäyttö, pakkoavioliitto, pakkotyö ja rikolliseen toimintaan pakottaminen, ja ihmiskauppa kietoutuu moniin muihin harmaan talouden, työperäisen hyväksikäytön ja rikollisuuden ilmiöihin. Koska ihmiskaupan uhrit pelkäävät ja välttelevät viranomaisia, heidän saamisensa auttamisjärjestelmään on vaikeaa.

Me Vantaan kaupungin toimijat voimme kehittää valmiuksiamme tunnistaa ihmiskauppaa etenkin hankinta-, elinkeino-, työllistämisen- ja kotouttamistyössämme, tehdä tiivistä yhteistyötä muiden viranomaisten kanssa sekä pitää aihetta esillä erilaisissa yhteyksissämme.

## 8. Jatkamme liikkumisen ja ympäristön esteettömyyden kehittämistä.

Erilaiset liikkumisen mahdollisuudet ja palveluiden saavutettavuus eri kulkumuodoin tukevat yhdenvertaisuuden toteutumista. Jatkamme liikkumisen ja ympäristön esteettömyyden parantamista toteuttamalla uuden rakentamisen ja peruskorjausten yhteydessä esteetöntä katu ympäristöä ja puistoja.

Vantaan ratikka parantaa reitillään merkittävästi esteettömyyttä tarjoamalla uuden helposti käytettävän raideliikenneyhteyden, jonka pysäkit ja muu lähiympäristö toteutetaan esteettömänä. Parannamme myös esteettömyystiedon saatavuutta esimerkiksi juna-asemien ja puistojen osalta.

## 9. Teemme rakennerahastohankkeisiin paremmat tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussisällöt.

EU- (osa)rahoitteiset hankkeet ovat tärkeässä roolissa toimintamme kehittämisessä, yhteistyön tekemisessä ulkopuolisten toimijoiden kanssa sekä erilaisten vaikeiden ongelmien hillitsemisessä.

Hankehauissa on rahoittajalta vahva tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön vaatimus, jonka hyvästä sisällyttämisestä saa myös pisteitä hakuvaiheessa. Kaupungin projektitoimiston perustaminen on parantanut hankehakujemme edellytyksiä merkittävästi.

Pääsemme toimiston ansiosta myös parantamaan hankesuunnittelumme ja -työmme tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussisältöjä.